

A thick black L-shaped frame surrounds the text. It starts at the top left, goes right, then down, then right again, and finally down to the bottom right corner.

FAG OG TRU

KILDER OG KRITISK TENKING

Utfordringar og moglegheiter

Læreplan, overordna del

Moglegheitene...

- Bidra til at elevene blir nysgjerrige og stiller spørsmål, utvikler vitenskapelig og kritisk tenkning og handler med etisk bevissthet.
- Gi elevene en forståelse av kritisk og vitenskapelig tenkning.
- Hvis ny innsikt skal vokse fram, må etablerte ideer granskes og kritiseres med teorier, metoder, argumenter, erfaringer og bevis.
- Elevene skal kunne vurdere ulike kilder til kunnskap og tenke kritisk om hvordan kunnskap utvikles.

Synliggjøringstillegget i religion og etikk

- Bidra til forståelse av religiøse og sekulære livssyn på deres egne premisser.
- Gi kompetanse i å analysere livssyn ut fra sentrale momenter i kristen tro.

- Hvordan fremmer forskjellige livssyn verdier som menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet.
- Forståelse, analyse og vurdering er påvirket av eget ståsted.

- Faget skal utfordre elevene til å søke sannhet og foreta valg.
- Hvordan påvirker tro og overbevisning hverdagslivet?
- Respekt for mennesker uavhengig av livssyn er en viktig verdi.

Utfordringane

- Tid
- Modenheit
- Motivasjon
- Karakter- og eksamensfokus
- Lærebok
- **KILDER**

Utfordringar med kilder

- Kva når kildene er feilaktige, fordomsfulle, og tegner vrengebilder?

Metodisk

- Undervise først eller utforske først?
- Leie elevane til «sikre kilder», eller la dei «forske fritt»?

Vurdering:

- Korleis vurdere når seriøse kilder gjev misvisande informasjon?
- Korleis vurdere «feil» som ville vore «rett» i offentleg skule?

Eksempel frå religion, vg3

Kompetansemål

- *Drøfte eksempler på kontinuitet og forandring i kristendommens historie i og utenfor Europa*

Oppgåve

- Skriv en reflekterende tekst der du gjør rede for eksempler på kontinuitet og forandring i kristendommens historie i og utenfor Europa. Drøft faktorer som har bidratt til dette.

Eksempel frå religion, vg3

Vurdering – bl.a frå grunnleggande ferdigheiter :

- innhente, bearbeide, anvende, vurdere og presentere informasjon fra ulike kilder på en selvstendig og kritisk måte
- oppgi kilder på en etterrettelig måte

Typiske problemstillinger

Mange skriv om kvinnesyn:

- Kvinnesyn i kristendommen
- Har synet på kvinner endret seg i kristendommen
- I hvilken grad har kvinnesynet endret seg i kristendommen

Typiske kilder 1

- Et raskt Google-søk på «kvinnesynt i kristendommen»...
- Nr 1 på trefflista: Motsetning mellom Jesus og Paulus. Kvinnesynt arva frå samtida, og til dels «forverra».

Kvindesyntet i kirken. Op gjennom historien blev det **Paulus'** synt på kvinder, der kom til at præge kirken. I oldkirken havde kvinder dog større indflydelse og blev mere agtet end i den senere kirketradition. Den katolske kirke har en stærk patriarkal tradition i sit embedsværk - med mandlige præster og paven som overhoved.

[Kvindesyntet i kristendommen - Religion.dk](http://www.religion.dk)

www.religion.dk/kristendom/2006-06-05/kvindesyntet-i-kristendommen

Typiske kilder 2

- Nr 3 på trefflista: skaper umiddelbart eit inntrykk...

Kvinnesyn i Kristendommen - Studienett.no

<https://www.studienett.no/Oppgaver/Kvinnesyn-i-Kristendommen-8478.aspx> ▼

08.05.2012 · **Kvinnesyn i Kristendommen**. Denne teksten tar for seg kjønnsroller og kvinneundertrykkelse i **kristendommen**. Oppgaven er en artikkel som presenterer tradisjoner og praktisering i forhold til inndeling av kjønnene i den **kristne** tro.

Typiske kilder 3

- Nr 10 på trefflista: Paulus latterleggjer kvinner og framstiller dei som «sladrekoner»

Negativt kvinnesyn i Det nye testamentet - Forskning.no

<https://forskning.no/a/977273> ▼

24.12.2007 · Negativt **kvinnesyn** i Det nye testamentet De første **kristne** beskyldte sine trosmotstandere for å oppføre seg som kvinnfolk.

Beregnet lesetid: 6 min

Typiske kilder 4.1

- Frå snl.no: https://snl.no/kvinnebevegelsens_historie

Middelalderens syn på kjønn og forholdet mellom kvinner og menn ble dominert av kirken og dens ledende menn, kirkefedrene. Kirkefedrene forbandt kvinner med synd og seksualitet, og så på dem som noe mannen måtte beskytte seg mot. Kvinner var «djevelens port», sa Tertullian (165-225), og Thomas Aquinas (1225-1274) mente at kvinner var «mangelfulle menn». Utgangspunktet var Bibelens skapelsesberetning. Adam ble skapt først, deretter Eva. Eva fikk dessuten skylden for syndefallet. Dette ble så en kollektiv skyld tillagt alle kvinner.

Typiske kilder 4.2

Meir om snl.no

- Artikkelen refererer bl.a til Tertullian
- Men kva seier snl.no om Tertullian?
  - *Gjekk over til montanistane, ei apokalyptisk sekt som bl.a forbaud ekteskap og oppfordra til å søke martyriet*
  - *Vart utstøtt av alle dei større kyrkjene*
  - *Augustin omtaler han som kjetter / vranglærer*

Moglegheitene 1

– Kvifor er kritisk tenking viktig?

- Vi har i stor grad fag og fagligheit på «vår side»
- Lurt å vise for elevane kva ein står overfor
- Gje øving i KRITISK TENKING og METODE
- Reflektere over konsekvensar av «historisk svartmaling»:
  - *For samfunnet*
  - *For grupper*
  - *For individet (jamf. «påvirkning i hverdagslivet»)*

Moglegheitene 2 - Læreplanen

Korleis møte dette?

- Stiller krav til kunnskap og bevisstheit
- Læremiddel og kilder kan opplevast som ein motstandar...
- Støtte i læreplan; generell del, formål, verdiar, ferdigheiter:
  - *Styrande for tolkning og vurdering av kompetansemål*

Moglegheitene 3 - Synlighetstillegget

- Gi kompetanse i å analysere livssyn ut fra sentrale momenter i kristen tro, som f.eks vurderer:
  - *Tverrfagleg samsvar?*
  - *Skapartanke?*
  - *Menneskeverd, likeverd, fall og forsoning?*
  - *Verdiar; forvaltning, barmhjertigheit, tilgjeving, håp...?*
  - *Universell sannheit og gyldigheit?*
  - *Verdensbilde som «holistisk dualisme»; skapar / skapning, ånd / materie, kropp / sjel, religiøst / verdslig...?*

Tom Holland – «*Dominion*»

- Utfordrer sekulære myter på fagleg grunnlag
- Det vi tenker som nøytrale, naturlege, og universelle idear og verdier har ganske spesifikke opphav i kristen-judeisk tru og lære
  - *Vi ser det bare ikkje pga at vi lever midt i det (som fisk i vatn)*
- Eit paradoks at religion blir «angrepe» frå sekulært hold med prinsipp utvikla på religiøs grunn. F.eks:
  - *Politikk vs religion: Ideen om skillet mellom det sekulære og religiøse kjem frå kristen tenkning (Augustin, to-regimentslære)*
  - *Vitenskap vs religion: Motivasjonen bygger på forestillinga om at vi er gitt evner og det finns lover som vi har moglegheit til å forstå*
  - *Menneskerettigheter...*